

Např. jdeme *k bratrovu stavení* (nespr. *bratrově*), ale: jsme *v bratrově-bratrovu stavení*.

### § 77 Poznámky

1. Pozor na psaní *-i/-y* v koncovkách příd. jmen. Pamatujme, že příd. jména složená vzoru *mladý* mají kromě 1. p. muž. rodu živ. čísla množ. (kde je konc. *-i*) všude tvrdé dlouhé *-y*: *slabým, slabých, slabými*. Příd. jména složená vzoru *jarní* mají zase všude měkké dlouhé *-í*: *husí, husím, husích, husími*. V koncovce 7. p. č. mn. *-ými, -ími* je vždy po *-m-* měkké *-i*.

2. U příd. jmen přivlastňovacích dávejme pozor na koncovky *-ovi/-ovy*: *bratrovi chlapci, bratrovy sešity, bratrovy chlapce (sešity), bratrovy knihy* atp. Rozlišujeme od koncovky *-ovi* v 3. a 6. p. jedn. č. vzoru *pán (pánovi)*.

### § 78 Užívání tvarů jmenných a složených

Jmenné tvary příd. jmen se vyskytují převážně v jazyce spisovném a často bývají zabarveny knižně. V jazyku obecném pronikají složené tvary stále více dokonce i do příd. jmen přivlastňovacích (např. „u Králového Dvora“ — spisovně *u Králova Dvora*).

a) Nejčastěji se vyskytují jmenné tvary v příčestí trpném, a to zde i ve 4. pádě: *jsem nadšen, unaven, rozhodnut, byl bit; našel jsem matku velmi zarmoucenou. Nemám tu knihu ještě dočtenou* apod.

b) U ostatních přídavných jmen se užívá jmenných tvarů jen v 1. pádě v přísudku nebo v doplňku, a to zejména u příd. jmen *přítomen, samotn, pln* (života), *prost* (zloby), *živ, mlád, zdrav, mrtev, syt, bos, jist, hotov, šťasten, schopen, spokojen, ochoten, vinen, povinen, vědom, zvědav, (ne) znám, vděčen, dlužen, mocn* (slova) aj.

#### Poznámka

Převážná většina jmen přídavných však již jmenné tvary nemá.

c) Ve větší míře se objevují jmenné tvary v jedn. čísle středního rodu, je-li podmětem: 1. zájmeno *to, co, všechno, nic*, např. *Co je to platno?*, 2. infinitiv, např. *Na to není možno se spolehnout*, 3. vedlejší věta, např. *Je nutno, aby se tyto problémy řešily včas*.

Vedle tvarů jmenných lze v těchto případech obvykle užít i tvarů složených. (Avšak není tomu tak vždy. Např. vedle *Je dlužno poznamenat* nelze užít tvaru „je dlužné“.)

d) Mezi jmennými a složenými tvary bývají i rozdíly významové. Přídavná jména ve jmenném tvaru označují přechodný, dočasný fakt (jsou zabarvena dějově, a proto mívají u sebe předmět), kdežto příd. jména ve tvaru složeném označují trvalou vlastnost (tedy trvalý stav). Např. *Byl zvědav, jak to dopadne*, ale *Moje sestra je zvědavá*. — *Za tento čin je hoden chůly*, ale *Moje sestra je velmi hodná*.

Protože u vět mluvíme obvykle o vlastnostech stálých, užívá se u nich zpravidla tvarů složených, např. *Sýr je zdravý*, ale *Můj bratr je zase zdrav*.

### III. Zájmena

#### Rozdělení zájmen

§ 79

Zájmena dělíme takto:

osobní přivlastňovací	<i>já, ty, on, my, vy, oni</i> ; zvrtné <i>se můj, tvůj, jeho-její-jeho, náš, váš, jejich</i> ; zvrtné <i>svůj</i>
ukazovací	<i>ten, tento, onen, týž, tentýž, takový</i> ; počítá se <i>sem i sám</i>
tázací	<i>kdo?, co?, který?, jaký?, či?</i>
vztažná	<i>kdo, co, který, jaký, či, jenž</i>
neurčitá	<i>někdo, něco, některý, nějaký, něčí; kdosi, cosi, kterýsi; leckdo, ledakdo; kdokoliv, cokoliv; kdekdo...; každý, všichni</i>
záporná	<i>nikdo, nic, ničí</i>

#### Skloňování zájmen

A. Zájmena, která mají vlastní způsob skloňování

§ 80

Zájmena *já, ty, se*

Tato zájmena mají v 2., 3. a 4. pádě vedle sebe tvary silnější a slabší.

2., 4. pád	<i>mne — mě</i>	<i>tebe — tě</i>	<i>sebe — se</i>
3. pád	<i>mně — mi</i>	<i>tobě — ti</i>	<i>sobě — si</i>